

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעו.

עין משפט נר מצוה

קנו א מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ב מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו לט סעיף 6:
 קנו ג מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ד מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ה מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ו מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ז מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ח מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ט מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו י מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יא מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יב מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יג מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יד מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יו מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יז מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יח מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יט מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו כ מיי פ"א מהל' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:

רבינו גרשום (המשך)

שנכתב לאחר חתימת העדים במלואו על פי דמי שיש לו להעיר: (ג) מעשה בא לפני ר' ישמעאל בערב היוצא לחיטום שטרות: שלא על אמונתו הלווה, פירש ר' שלא על אמונתו של ערב הלווה לפי שלא היה בשעת מתן מעות והכא כדאמר בשעת מתן מעות על מנת שארבע ממי שארבע להניי אינו גובה אפי' מבני חורין: ישיבת את שמעון בן ננס. שבקי הוא הדין בבני ממונות: הא דכתב ביה בשטר קודם (פלוגי ערב) ואפי' לא חתמו העדים משום זה ומיפ' על ענין ראשון דכי היכי דהחתימה על מה שכתוב בשטר חתמו על מה לא כתוב בשטר חתמו ופלוגי ערב. אבל אי כתב קודם חתימת העדים פלוגי ערב משמע דהיינו מילתא אחריאה ועדים לא חתמו: אלא אפי' לרב הווי שטר גופיה על מה וערב במלוה על מה לא טרף מלוה בערב אלא מבני חורין אעיקר שטרא ולא אפלוגי ערב הלכך אינו גובה אלא מנכסים בני חורין: לדידי מיפ' שרא לא מנייה דרי יוחנן. היכא דמי קמי ברייתא דפסול אי כתב בטבסוף כרת משו' ישראל שאילו בשלום פלוגי ושוב חתמו עדים איכא למימר על שאלת שלום חתמו שאלו עדים שהו שואל בשלום פלוגי אבל אעיקר הגט אין מעדיין ואי כתבו בסופו שאילו בשלום פלוגי ושוב חתמו כשר דמשמע דאשאלת שלום ועל כל מאי דכתבו בטבסוף חתמו גובה חתובה מנכסים משועבדים: ומאזי קאמר ר' יוחנן אהד זה ואהד זה אין גובה אלא מנכסים בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגי ערב אבל אי כתב ביה פלוגי ערב משהו מנכסים משועבדים וקמי' ר' יוחנן כד: 'אפי' שקיל' ר' ישמעאל את בן ננס. דאמר ישמש את בן ננס: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקני מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו וצנאר חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקני מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

גובה מן היוורשים כדי שרא תנעור דלת בפני לויין. הכא מוקי קך מילתא אליבא דכולי עלמא זין למאן דאמר לאורייתא זין למאן דאמר לאו לאורייתא ובפרק קמא דקדושין (דף יג: ושם) אמרין גובה מן היוורשים שעבודא לאורייתא ואינו גובה מן הלוקחות (כ"י) ויש לפרש דרב פפא לא אמר אלא מלוה על פה גובה מן הלוקחות וגמרא מפרש לה הכא למאן דאמר שעבודא לאורייתא והתם למאן דאמר שעבודא לאורייתא והו' כמו איכא דאמרי מילתא דהכא ודהתם וכעין זה מלינו בהמקל (ב"מ דף ק"ב. ושם) דבעי מנייה מרז ששם קבלן וערב צבל מלין או לא אומן קונה צבצב כלי או לא" ובהגוזל קמא (ב"ק דף ק"ט.) משמע שלא שאלו ממנו אס אומן קונה צבצב כלי או לא ושם ה"ר אליהו מ"כ מפרש דהא דפסיק רב פפא התם דשעבודא לאורייתא היינו לענין קצנן כגון האשה שמתה ויצאו היוורשים ועלתה דלאורייתא התם לעיל במשנה א' וכן משמע התם מתוך פירוש רבינו חננאל וכן עיקר: **משעת כתיבה שעבד נפשיה.** (ג) כדפירש בקונטרס ולא גרסינן משעת כתיבה דהוי משמע דעדי חתימה כרתי צבצובה לרבי אלעזר וזהו אינו דאמר אלא פליגי אין צבצובה עלמא אלא עדי מסירה כשר דלאמרינן דאמר ר"א זין בגיטין זין צבטרות וקיימא לן כותימה זין בגיטין זין צבטרות מההיא דזה בוצר (פסהל' דף קמ"ג ושם) (ה"ג) (ה) והכא נמי דכתב ביה אפי' פלוגי ערב ותימה דאם קן ליהוי צבצובו ותיקן מורי ר' דשאני שאינו שדומה שצומח הגט ולעיל (דף קס"ג) נמי אמרין מילתא דקצוצין כשר:

והלכה כמותו אף בחנוק. קשה לר"י על ההיא דהנושא (במזנות דף ק"א: ושם ק"ב. ד"ה אליבא) דאמר ר' יוחנן צאומר לחבירו חייב אני לך מנה צבטר דאלימא מילתא דשטרך וכמאן דאמר להו אסת ע דמי ומוקי נפשיה כר' ישמעאל (ג) דלא פליגי עליה ר' ישמעאל אלא משום דקצר דערב לאמר מתן מעות משתעבד דאמר דהלכה כמותו אף בחנוק ורבי יוחנן גופיה (ג) אפ' דס"ל דשטרך לאו צבוק הנח לו ואמ' לך פטור דליכא אלימות' דשטר כלל ומגלן דקצר אלימא מילתא דשטרך ונראה לרבי דחנוק נמי דהכא צבטר טעמא (ג) דאלימא מילתא דשטרך (ג) גמר ומשעבד נפשיה ופי' בקונטרס דלא גרסינן צטר הכי הנך כוליהו צעו קנין וכן נראה כי כבר פירש דין כולם דשטרך רבינו חננאל הוא משמע לפירוש כך זין בחנוק זין כלל חנוק זין צבטר וזין צבל פה צעי קנין יש פסדים שאין כתוב בהן כלל ונחת לזה מזה:

הדרן עלך גמ פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא ערב
 מנכסים בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגי ערב אבל אי כתב ביה פלוגי ערב משהו מנכסים משועבדים וקמי' ר' יוחנן כד: 'אפי' שקיל' ר' ישמעאל את בן ננס. דאמר ישמש את בן ננס: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקני מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו וצנאר חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקני מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

קנין יש פסדים שאין כתוב בהן כלל ונחת לזה מזה:
הדרן עלך גמ פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא ערב
 מנכסים בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגי ערב אבל אי כתב ביה פלוגי ערב משהו מנכסים משועבדים וקמי' ר' יוחנן כד: 'אפי' שקיל' ר' ישמעאל את בן ננס. דאמר ישמש את בן ננס: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקני מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו וצנאר חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקני מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

אמר רב פפא הלכה כו'. לעיל [קעד]. פירשתי גביית מלוה מן היוורשים וגם צבוק שום היוורשים צבוקין (דף כ"ב): **אמר רבא הלכה אין זוקקין לנכסי יומאים כו'.** צעא מיניה רבא בר נאן מרזי יוחנן הוואן **כתב ידו צבין דין מהו.** לאחר זמן שמסר לו הלוה למלוה כתב ידו שהוא חייב לו ממון וצב צב"ד והודה בצמינה שהוא כתב ידו וכתבו לו צ"ד הנפק הוא הנקרא אשרתא וקיום השטר: מאי מי אמרין הכי הוא מעמה כשטר שיש צו עדים ויגבה ממשעבדי דאחריות טעות סופר הוא" דכל שטר מלוה ומכירה שחתימים צו עדים גרסינן ממשעבדי כאליו כתוב צהן אחריות און דלמא קיום שטר אינו מועיל לשום שטר אלא להחזיק צב"ד לכמות שהיה מקודם לכן שאילו ימותו עדים או לזה לא יוכל לטעון שטר זה מוויף הוא דצ"ד קיימוהו ויגבה צו המלוה וגם זה לא יגבה אלא מבני חורין ולכך אהני צ"ד שלא יוכל לזה לומר אין זו כתב יד: פסולין. ליעלא **זו: ואין עליו עדים.** אלא שנמסר לה צבני עדים דעדי מסירה כרתי ליה דציעד: **היא אלונו.** בגיטין [פ"ג] מפרש הכי אלו דרישא והרי אלו דסיפא (ג) **מסירה כרתי:** וגובה מנכסים משועבדים. כלומר ואם שטר מלוה הוא אותו השטר הכתוב צבצב ידו ואין צו עדים אלא שמסרו צבני עדים גובה מנכסים משועבדים והכי מפרש התם ר' יוחנן אליבא דר' אלעזר צ"י [המביא מניינא] (גיטין כ"ג): שאפי' צבאר צטרות גובה מנכסים משועבדים צעדי מסירה צבצב. אלמא הוילא עליו כתב ידו שהוא חייב לו ומסרו צבני עדים גובה ממשעבדי וכל שכן הומוק צבית דין: ה"ג שאני הסס דצעא **כתיבה הוא דשעבד נפשיה.** כשכתב השטר נכתב כדי למסרו צבני עדים שהיו עדי מסירה במקום עדי חתימה הלכך כיון דלר' אלעזר עדי מסירה כרתי כאלו נחתמו צתון השטר למי אצל אנו מיעבד לן בהוילא כתב ידו צעלמא ששמו של לזה חתום צו שזה מסר לו במקום הודאה שלא יוכל לחזור ולכפור צו ולומר פרעתי כל זמן שחתימתו ציד מלוה (ג) שלא נעשה השטר צלמא של שטר צעדים חתימים צו ואחר זמן החזיק צב"ד וכשהלוה כמלוה על פה הוילא ומו לא מלו מלו צ"ד בקיומן לעשותו שטר שיש צו אחריות נכסים שהרי לא לדעת כן נכתב מתמלה. כן נראה צעניי שמועה וזו וכן עיקר. ואימ' דגרסי משעת **פלוגי ערב.** הפסיק הענין דלמא לא אפ' עדי עדים אלא אשטרך דלעיל לחוד: **ופלוגי ערב.** וי"ו מוסקי על ענין ראשון ועל השטר ועל הערצות חתימי סהדי: **ושאילו כשר.** שעל הכל העידו עדים: **הלכה כמותו.** כ"י ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חנוק מה לי אמר רבי ישמעאל דלמא משום צערא דחביריה שנתקן נמי גמר ומקנה או דלמא מתמיך הוא להלילו

הגרות הב"ח

(ה) גמרא שאני הסס דבשבת: (ג) רב"ש ד"ה הכי נקטין וכו' ציד מלוה ורב"ש נעשה:

מוסף רש"י

שלשה גיטין פסולין. לכמותה (גיטין כ"ב). ואם גישיאת הולד כשר. ואם תמא לאו כ"י מרזי סביחא ליה דלמא עדי חתימה כרתי. דלר"י הוולד ממזר (גיטין פ"ג ע"ב) ובתהוות ברייתא. כתב בבבא ידו. ל"י היטתו ואין בו זמן. צבציה זמן ככתב (שם ג') זמן קמחא דרעק משום דת אחרות הלכך הולד כשר (שם פ"ג). ואין בו אלא עד אחד. וכבר ידו סופר (שם ג') פלוגי בה גמ' איכא למיך דאמר ידו קמי' אפ' הכי אשעת דלמתימה לא ורישא לשעתין אפ' כן צו על אס נסת הוילא כשר, ויכא למיך דאמר סופר קמי' ופליגי ליה כותב כשר דסופר הוה ליה במקום עדי מסירה (שם פ"ג). אף על פי שאין עילוי עדים. ואלו כתב ידו. אשנתו לו צבני עדים כשר. ליעלא למתימה (שם). וגובה מנכסים משועבדים. גובה חתימה כנתו לו מנכסים משועבדים. דמתן כמתנות (פ"ג). הוילא גמ' זמן עומת מלוה גובה כמתנה. לשמא אחריתא גובה מנכסים משועבדים אס שטר מלוה הוא גובה מנכסים משועבדים. שטר חוב מוט קני נון דלאמרינן עגלמא (ב"ק פ"ה). וגם חוב שאין חתימתו (שם ג').

הדרן עלך מסכת בבא בתרא

מוסף תוספות

א. ינא: ואמר ר' יהודה גמרי במלוה הכתובה בתורה כגון נזיקין וערכין וקרבן דאמר לעיל דשעבודא דאורייתא. מוס' קדושין יג:

רבינו גרשום

בשטר הלוהי משלמין יורשין: הוחזק כתב ידו כבי"ד. שהעידו לפני כ"ד אמרין כיון דהוחזק בית דין דמי במלוה בשטר וגובה מנכסים משועבדים דלמא כיון דלא חתימי עליו עדים הוה כמלוה על פה וגובה מבני חורין: אמר ר' יוחנן אף על פי שהוחזק כ"י הוילא דאמר לחתימי עליו עדים. ר' אלעזר אומר אפי' שאין עליו עדים. אלא הואיל שכתב בכתב ידו ונתנו לה בפני עדים כשר וגובה כחובתה מנכסים משועבדים. אלמא אף על גב (בלא חתימת) וצ"ל חתימין עדים עליה גבי ממשעבדי וקמי' לר' יוחנן. ואי קמי' לך הכי מצית מקשי גמרא אמר ר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי (א) ברייתא היא אמרייתא מצי משקי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קמי' לך דהתם אמאי גבי ממשעבדי דאיכא חתימתו ביה הוילא שטרא מעלמא דמעתה כחובה נפשי' אבל הכא דלא שטר מעלמא הוא דאין עליו עדים במאי מצי גבי ממשעבדי: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות. שכתב מתחת חתימת העדים ופלוגי ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסים בני חורין לפי שהואיל שאין עליו עדים. אלא הואיל שכתב בכתב ידו ונתנו לה בפני עדים כשר וגובה כחובתה מנכסים משועבדים. אלמא אף על גב (בלא חתימת) וצ"ל חתימין עדים עליה גבי ממשעבדי וקמי' לר' יוחנן. ואי קמי' לך הכי מצית מקשי גמרא אמר ר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי (א) ברייתא היא אמרייתא מצי משקי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קמי' לך דהתם אמאי גבי ממשעבדי דאיכא חתימתו ביה הוילא שטרא מעלמא דמעתה כחובה נפשי' אבל הכא דלא שטר מעלמא הוא דאין עליו עדים במאי מצי גבי ממשעבדי: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות. שכתב מתחת חתימת העדים ופלוגי ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסים בני חורין לפי שהואיל